

פרק 17 – תשלום לשוהה בחו"ל ותלויים בו

עדכון פרק זה בתדריך בוצע
ע"י עיריית נתן, שושי שמול
ויהודית ימין

תודה לשרית בן יעקב מסניף יפו על חיבור
נספחים 3 – 4 בתדריך.

תוכן העניינים

פרק 17: תשלום לשהה בחו"ל ולתלויים בו 3

17.2 תשלום לשהה בחו"ל יותר משלושה חודשים 4

17.3 נהלים לעניין תשלום לשהה בחו"ל יותר משלושה חודשים 5

17.4 תשלום לתלויים של שוהה בחו"ל 7

17.5 קביעת אי-הכושר וזכאות לשהה בחו"ל 8

17.6 נוסע מתמיד 8

7.17 נספחים 9

נספח 1 9

נספח 2 10

נספח 3 12

נספח 4 - גיליון עזר והחלטה על המשך תשלום בעבור תלויים השהים בחו"ל מעל 24 ח' 13

פרק 17: תשלום לשוהה בחו"ל ולתלויים בו

17.1.1
האסמכתא בחוק

בסעיף 324 (א) לחוק נקבע:
"הנמצא בחוץ לארץ למעלה משלושה חודשים, לא תשולם לו קצבה
בעד הזמן שלמעלה משלושת החודשים הראשונים, אלא בהסכמת
המוסד; אולם רשאי המוסד לשלם את הקצבה כולה או מקצתה,
לתלויים בו".
האמור בתוקף החל מ- 1.8.09.

17.1.2
מנין שלושת החודשים

במניין שלושת החודשים של תשלום הגמלה לשוהה בחו"ל **חודש
היציאה וחודש החזרה לא ילקחו בחשבון.**

ספירת שלושת החודשים תבצע מ- 1 בחודש **שלאחר** החודש שבו
יצא הנכה את הארץ.

חידוש הזכאות יעשה מ- 1 בחודש **שבו שב** הנכה ארצה.

דוגמא 1:

נכה יצא לחו"ל ב-15.5.11 ושב ארצה ב- 20.9.11.
מנין שלושת החודשים החל ב- 1.6.11. והסתיים ב- 31.8.11.
היות ששב ארצה במהלך חודש 2011.9, חודש זה אינו נלקח בחשבון.
לפיכך, תקופת ההיעדרות מהארץ הנלקחת בחשבון אינה **עולה על 3**
חודשים מלאים, ולכן קצבתו לא תישלל כלל.

דוגמא 2:

נכה יצא לחו"ל בתאריך 1.1.11 ושב בתאריך 30.08.11.
מנין שלושת החודשים החל ב- 11.1.2, לפיכך קצבתו נשללה
החל מ- 1.5.11.
היות ששב ארצה במהלך חודש 2011.8, חודשה זכאותו
החל מ- 11.1.8.

לתשומת לב:

יתכנו מצבים בהם התשלום לשוהה בחו"ל יהיה לתקופה שהיא קצרה
משלושה חודשים.

לדוגמא:

נכה שוהה בחו"ל החל מחודש אוגוסט 2011. בגלל תשלום דמי
מחלה, תחילת זכאותו נקבעה לחודש אוקטובר 2011. למרות שלא
שולמה לו קצבה ב- 1 בחודש שלאחר החודש שבו יצא את הארץ,
חודש זה יובא בחשבון במניין שלושת החודשים. ולכן, תשלום לו
קצבה עבור חודשיים בלבד, עבור החודשים אוקטובר ונובמבר.

17.1.3 תנאי תשלום ומניעת תשלום לשוהה בחו"ל
 תשלום קצבה בחו"ל מותנה בכך שהנכה הוא בגדר "תושב ישראל" גם בעת שהותו בחו"ל (ראה פרק 3 בתדריך), ולמעט אם שוהה במדינת אמנה. אם הנכה היגר מהארץ או שהוא שוהה במדינת אויב הרי שאינו זכאי לקצבה גם בעבור שלושת החודשים הראשונים מיום עזיבתו את הארץ.

17.1.3.1 המשך תשלום קצבה לשוהה בארץ אמנה
 השוהה בחו"ל במדינה שכרתה אמנה עם ישראל ימשיך לקבל את קצבת הנכות שאושרה לו בהיותו תושב ישראל, גם אם חדל להיות "תושב ישראל" (לפי החלטת מחלקת הביטוח והגביה). הנהלים לעניין המשך תשלום הקצבה לשוהה בחו"ל מעל שלושה חודשים והמפורטים בהוראה 17.3 להלן, חלים גם על נכים השוהים במדינת אמנה, למעט הצורך במעקב לעניין תושבות.

2.17 תשלום לשוהה בחו"ל יותר משלושה חודשים

17.2.1 תנאים לתשלום לאחר שלושה חודשים
 בהתאם להרשאה המעוגנת בסעיף 324 לחוק נקבע כי, בכפוף לביצוע מעקבים כפי שיפורט בהמשך, ניתן לשלם קצבת נכות ללא הגבלת זמן לתושב ישראל השוהה בחו"ל אם מתקיים בו אחד מהתנאים הבאים וכל עוד הוא מתקיים בו.

1. **בוטל**¹.
2. הנכה שוהה בחו"ל באחת מהמדינות איתן כרתה ישראל אמנה הנוגעת לעניין ביטוח נכות. כיום מדובר באוסטריה, אורוגוואי, **בולגריה**, גרמניה, דנמרק, הולנד, פינלנד, שבדיה, שוויץ, צ'כיה, נורווגיה, **רומניה** ו**סלובקיה** (להלן-מדינת אמנה).

3. שוהה בחו"ל ונתקיימו בו כל אלה:
 - א. הינו תושב ישראל
 - ב. מעבידו תושב ישראל
 - ג. הנכה מועסק ע"י מעביד ישראלי לפי חוזה עבודה תקף שנערך בישראל והמעביד ממשיך לשלם לו שכר עבודה

¹הוראה 17.2.1 סעיף קטן 1 **נוסח קודם**:

נקבעה לו דרגת אי כושר בשיעור 75% לפחות ואחוזי הנכות הרפואית הם בשיעור של 60% לפחות מליקוי אחד, או 50% לפחות בחישוב משוקלל, ממספר ליקויים (50% בחישוב משוקלל שווה בערכו ל-60% בחישוב אריתמטי של מספר מרבי של ליקויים כפי שהיה נהוג לפני תיקון 50 לחוק). **בוטל**

החל מ 1.8.09.

לציין: שוהה בחו"ל שתשלום קצבתו לא נשלל בהסתמך על סעיף קטן זה, לפני פרסום התיקון, הוראות הסעיף יחולו עליו עד שובו ארצה.

סלובקיה – החל מ 01.01.2012

רומניה - החל מ 01.01.2013

בעת תקופת שהותו בחו"ל ומהשכר משולמים דמי ביטוח לאומי ומס הכנסה ישראלי כחוק. (לתשומת לב מדינת ישראל נחשבת מעביד ישראלי).

17.2.1.1
תשלום במקרים מיוחדים

במקרים מיוחדים, שבהם לא מתקיים אחד מהתנאים האמור לעיל, ישקול פקיד התביעות אם לשלם קצבה מעבר לשלושה חודשים וכן לאיזו תקופה לשלמה.
הדברים אמורים לגבי שהיית הנכה בחו"ל לצורך: טיפול רפואי, השתתפות בתוכנית שיקום, לימודים, ביקור אצל בן משפחה מדרגה ראשונה (ילדים או הורים), ביקור של נכה בודד אצל בני משפחה בחו"ל גם אם אינם מדרגה ראשונה, שהות במוסד שיקומי בחו"ל המותאם לתנאי הנכות וכיוצ"ב.
יציאת הנכה עם בן משפחה מדרגה ראשונה לשהות בחו"ל לצורך לימודים או עבודה של בן זוגו או הורה. נוהל ביצוע ראה בהוראה 17.3 להלן

17.2.1.2.1
דיווח שוטף וטיפול ברשימה העברת מידע

רשימות מסודרות של זכאים הנעדרים מהארץ מעל שלושה חודשים ללא מידע על שובם, על פי ביקורת גבולות, יועברו לסניפים על ידי המשרד הראשי, כמקובל.

יש לשלול את תשלום הקצבה ולהודיע לתובע (נוסח המכתב – בנספח 2), אלא אם כן הזכאי עונה על אחד התנאים שבהוראה 17.2.1

במקרים שבהם התברר כי הדיווח בביקורת גבולות (מסך 5 באכלס) שגוי ועל פי הנתונים הזכאי חזר ארצה, יש לצלם הדרכון שבו מוטבעים תאריכי יציאה וחזרה ולשלוח למשרד הראשי, למחלקת זיהויים ואימותים, לידי הגב' לבנה אמון כהן, לצורך תיקון הנתון.

17.3 נהלים לעניין תשלום לשהיה בחו"ל יותר משלושה חודשים

17.3.1
ממכות החלטה בדבר המשך תשלום הקצבה

ההחלטה בדבר המשך תשלום קצבה לנכה הנמצא בחו"ל יותר משלושה חודשים היא בסמכות מנהל מחלקת נכות בסניף, לפיכך יש להעביר להחלטתו כל מקרה שבו מתקיימים התנאים לתשלום, או שלדעת פקיד התביעות ראוי לשקול תשלום כאמור חרף העובדה שלא מתקיימים בו התנאים לתשלום כאמור בהוראה 17.2.1. לעיל.

הוחלט להמשיך ולשלם קצבה יש לציין במסך 11 או 114 את העילה להמשך התשלום.

17.3.2
שמירת קשר עם השהיה בחו"ל

נכה המודיע על כוונתו לצאת לחו"ל, לתקופה העולה על שלושה חודשים או על שהייתו בחו"ל יותר משלושה חודשים, יש לבדוק אם מתקיימים בו התנאים המזכים לתשלום הקצבה כאמור בהוראה 17.2.1 ו- 17.2.1.1 לעיל.

מתקיימים התנאים כאמור – עליו להמציא את כתובתו (או כתובתו העתידית) בחו"ל, ולהודיע על כל שינוי שיחול בכתובתו.

יש להבהיר לנכה (בכתב) כי עליו להמציא אחת לשנה אישורים
מפורט להלן לפי העניין.

- א. אישור חיים קונסולרי (ראה דוגמא בנספח 1);
- ב. תעודות רפואיות כפי שיידרש;
- ג. הצהרה ואישורים על עיסוק והכנסות של הנכה או של בן זוגו,
לפי העניין;
- ד. אישור על המשך העסקתו או העסקת בן הזוג ע"י מעסיק
ישראלי;
- ה. אישור המעסיק על תשלום דמי ביטוח לאומי;

יש להביא לידיעת הנכה כי אי הודעה על שינוי כתובת או אי המצאת
האישורים הנ"ל תביא להפסקת תשלום הקצבה.
פקיד התביעות יציין במערכת את כתובת הנכה בחו"ל לצורך
התכתבות עמו.

פקיד התביעות יקיים מעקב שנתי, שמטרתו לקבוע אם הנכה השוהה
בחו"ל זכאי להמשך תשלום קצבה לפי התנאים שפורטו לעיל.
לשם כך ישתמש פקיד התביעות במסך 25 ויזמין מעקב מיוחד למועד
של שלושה חודשים לפני תום שנה מיום ההחלטה על המשך תשלום
הקצבה, או למועד אחר שנקבע בעת ההחלטה.

17.3.3
מעקב תקופתי לבדיקת
המשך זכאות של שוהה
בחו"ל

למי ששוהה בחו"ל ולא מתקיימים בו התנאים להמשך תשלום, כאמור,
יש להפסיק את תשלום הקצבה. ההפסקה תבוצע באמצעות רשומה
807 בטופס 7816 קוד 42 – שהות בחו"ל.

עם קבלת דוח המעקב התקופתי יפנה פקיד התביעות אל הנכה
וידרוש ממנו אישורים, לפי העניין כמפורט בהוראה 3.2.17. לעיל.
במכתבו יציין פקיד התביעות כי אי המצאת האישורים המבוקשים עד
למועד שיקבע יביא להפסקת תשלום הקצבה.

מחלקת הגביה נוהגת לבטל תושבות לשוהה בחו"ל לאחר 5 שנות
שהייה בחו"ל, לפיכך יש להעביר התיק למחלקת הגביה בסמוך לתום
5 שנות השהייה בחו"ל כדי שתקבע את מעמדו של הנכה. בנסיבות
בהן מבטלת הגביה תושבות הביטול הוא בדרך כלל רטרואקטיבית
למועד היציאה מהארץ. ביטול הזכאות לנכות בנסיבות אלה הוא מיום
ביטול התושבות. לגבי החוב שיווצר יש לטפל בו כמקובל. הוראה זו
אינה חלה על נכה השוהה במדינת אמנה (ראה הוראה 17.1.4 לעיל).

17.3.5
מעקב לעניין תושבות

17.4 תשלום לתלויים של שוהה בחו"ל

17.4.1 המשך תשלום בעד תלויים של השוהה בחו"ל השוהים בחו"ל, תשלום תוספת קצבה בעדם יופסק אם שוהים בחו"ל למעלה מ- 24 חודשים רצופים, אלא בהסכמת המוסד.

כאשר הנכה שוהה בחו"ל והתלויים נמצאים עמו, התשלום בעדם יימשך כל עוד מתקיימים בנכה השוהה בחו"ל התנאים המזכים לקצבה ולתוספת בעד התלויים, וכן כל עוד הנכה, הוא והתלויים בו, מוגדרים כתושבי ישראל.

תשלום תוספת עבור תלוי מותנה בתושבותו על פי סעיף 200(ג) ו- 201 לחוק.

תושבות של ילד עד גיל 18 נקבעת לפי תושבות ההורים. במקרים של ילד שאינו נמצא בישראל ורק ההורה, שהוא הזכאי לקצבה, תושב – יש להעביר התיק להתייעצות למח' הביטוח והגביה.

17.4.2 המשך תשלום בעד תלויים של שוהה בחו"ל הנמצאים בישראל אם לא אושר המשך תשלום קצבת הנכות לשוהה בחו"ל מעל שלושה חודשים, ולנכה תלויים הנמצאים בישראל, יש להפנות התלויים להגשת תביעה להבטחת הכנסה.

17.5 קביעת אי-הכושר וזכאות לשוהה בחו"ל

17.5.1 לגבי קביעת אי כושר וזכאות לקצבה לשוהה בחו"ל כאשר מוגשת קביעת תביעה, או בתום דרגת אי כושר זמנית או בבדיקה מחדש, חלות לגבי הוראות כמקובל לגבי נכה השוהה בישראל.
 יצוין כי את אחוז נכות רפואית ניתן לקבוע ללא נוכחות בהסכמת הנכה (ראה פרק 5 בתדריך).
 במידה ולא ניתן לדון בהמשך זכאותו או בבקשתו לבדיקה מחדש על סמך מסמכים בלבד, יופסק הטיפול בעניינו.

17.5.2 התקבלה בקשה לבדיקה מחדש של שוהה במדינת אמנה, ועל פי מערכת מבוטח הוא עדיין תושב ישראל, יש להעביר התיק למחלקת הגביה לבחינת תושבות. לאחר שהתקבלה החלטת מחלקת הגביה, יש להעביר התיק לוועדות לביצוע אבחון וחוו"ד כושר כמקובל. המשך טיפול בבקשה יקבע על פי החלטת הרופא המוסמך, ההחלטה בדרגת אי כושר ועל פי בחינת התושבות.

בקשה לבדיקה מחדש של שוהה במדינת אמנה

א. הפחתת דרגה/דחייה

עפ"י האמנה, "אין לשלול, לשנות או להפחית גובה הקצבה לה זכאי מקבל קצבת נכות ישראלית בשל העובדה שעבר להתגורר במדינת אמנה". לאור זאת, לא ניתן לשלול זכאות בעילת הגירה אולם אם חלה הטבה במצבו של התובע, בין אם נשללה ממנו תושבות ובין אם לאו, ניתן לשנות ההחלטה, ולהפחית דרגת נכות או לדחות זכאותו בגין ס' 208 או 209.

ב. העלאת דרגה/אחוזי נכות:

1. התובע אינו תושב ישראל

על פי האמנה, מי שזכאי לקצבת נכות מישראל והוא אינו תושב ישראל עוד, לא יהיה זכאי להגדלת הקצבה, אם תחול החמרה בנכותו, בין אם מדובר בהחמרה בליקוי שהחל בישראל ובין אם מדובר בליקוי חדש, שארע לאחר שעבר למדינת אמנה.

2. התובע תושב ישראל

היה ועל פי החלטת מחלקת הגביה השוהה במדינת אמנה, עדיין תושב ישראל, במידה וחלה החמרה במצבו ויש בה כדי להשפיע על דרגת אי הכושר ניתן להעלות את דרגת הנכות שנקבעה לו.

17.6 יציאות תכופות לחו"ל-מעקב לעניין תושבות

17.6 תושבות של נכה היוצא בתדירות גבוהה לחו"ל, אף אם מקפיד לשוב ארצה במסגרת הזמן הנקוב על פי ס' 324 לחוק, עשויה להישלל ממנו. "נוסע מתמיד"

היה ונדע לפקיד תביעות על נכה היוצא בתדירות גבוהה מהארץ, ובמהלך שנה קלנדרית, שוהה בארץ פחות מ- 122 ימים, ודפוס זה נמשך 5 שנים רצופות, יעביר את התיק למחלקת הגביה לבחינת תושבות.

המוסד לביטוח לאומי
national Insurance Institute Israel

17.6 נספחים

נספח 1

Head office Liaison office for International conventions	המשרד הראשי לשכת הקשר לאמנו בינלאומיות	17.6.1 אישור חיים קונסולרי
--	--	----------------------------------

LIFE CERTIFICATE
Invalidity pension

אישור חיים
קצבת נכות

Name		שם פרטי ושם משפחה
Isr. Id. nr		מספר זהות ישראלי
File nr.		מספר תיק
Dare of birth		תאריך לידה

I hereby certify that the above mentioned
the person has verified his identification by
following documents:

הריני לאשר כי הנ"ל אימת את הזהות באמצעות
המסמכים הבאים:

The above mentioned signed this
Certificate in my presence.

הנ"ל חתם על אישור זה בנוכחותי.

Signature of beneficiary
חתימת הזכאי

Date
תאריך

Place
מקום

<p>The form is to be signed in the presence of an official of the Israeli consulate or a branch office of the social Insurance Institute of the country where residing. Please return to us as soon as possible the signed form in order to enable us to carry on with your invalidity pension.</p>	<p>_____ _____ _____ Date תאריך</p>	<p>_____ _____ _____ Stamp חותמת officer</p>
	<p>חתימת הפקיד יש לחתום על הטופס בפני עובד הקונסוליה הישראלית או בסניף של המוסד לביטוח הסוציאלי במדינה בה חנך המתגורר (ת). נא להחזיר בהקדם לצורך המשך קצבת</p>	

	נכות.
--	--------------

נספח 2

תאריך _____

ת"ז _____

לכבוד

אדון נכבד/ גברת נכבדה

הנדון: הפסקת התשלום של קצבת הנכות הכללית

מביקורת הגבולות הביאו לידיעתנו, כי את/ה שוהה בחוץ לארץ למעלה מ-3 חודשים רצופים, לכן הופסק תשלום קצבת נכות כללית מ_____, וזאת על פי סעיף 324 (א) לחוק הביטוח הלאומי. אתה רשאי לערער על החלטה זו בפני בית הדין האזורי לעבודה, בכתובת _____ כדי שנוכל לבדוק את המשך תשלום הקצבה לאחר 3 החודשים של שהייתך בחו"ל, אנו מבקשים להודיע לנו בכתב, ולצרף אישורים מתאימים, באיזו מדינה אתה נמצא, ומהי מטרת שהייתך שם. אם כבר שבת ארצה, עליך לפנות לסניף הביטוח הלאומי ולהביא עימך תעודת זהות ודרכון ובו חותמות היציאה מן הארץ והכניסה אליה.

בכבוד רב,

פקיד תביעות נכות כללית

העתק : לתיק

נספח 3

המוסד לביטוח לאומי

סניף:
כתובת:
טלפון:

בדיקת זכאות לתשלום לנכה בחו"ל עפ"י סעיף 324 (א) וסעיף 324א'.

שם: _____ ת"ז: _____ תאריך לידה: _____ מין: ז/נ

תאריך יציאה לחו"ל: _____ תום 3 חודשים: _____

ארץ אמנה: לא/כן _____

(אוסטריה, אורוגוואי, בולגריה, גרמניה, דנמרק,
הולנד, פינלנד, צ'כיה, נורבגיה,
שבדיה, שוויץ)

מצב משפחתי: נשוי/רווק/גרוש/אלמן/נפרד

תוספת תלויים: בן/בת זוג: כן/לא _____ ילדים: לא/כן – יש לבדוק בקצבת ילדים

קצבה חודשית: ₪ _____

מקבל שר"מ: לא/כן בשיעור: _____ קצבת חודשית: _____

שליחה לפי תקנה 5 לתקנות מתן שירותים מיוחדים-בתום 3 חודשים למעט אם יצא לחו"ל לצורך טיפול רפואי או שהוא ו/או בן זוגו עובדי עמ"י

לתשומת הלב: לאחר 5 שנות שהייה בחו"ל יש להעביר את התיק למח' הגבייה לקביעת תושבות.

סיכום מקרה: _____

החלטה: _____

תאריך: _____ שם פקיד התביעות: _____

נספח 4 - גיליון עזר והחלטה על המשך תשלום עבור תלויים השוהים בחו"ל מעל 24 ח'

סניף:
כתובת:
טלפון:

המוסד לביטוח לאומי

בדיקת זכאות לתשלום לנכה בגין תלויים השונים בחו"ל לפי סעיף 324 (ב)

שם הנכה: _____ ת"ז: _____ תאריך לידה: _____ מין: ז/נ
דרגת אי כושר: _____ נכות רפואית: _____ קצבה חודשית: _____
מצב משפחתי: _____ מאושפז חלוקת קצבה: כן/לא
מקום הימצאו: בארץ/בחו"ל
תלויים בנכה: _____

(1) בן/בת זוג: כן/לא _____
שם: _____ ת"ז: _____ ת. לידה: _____ מין: ז/נ
תאריך יציאה לחו"ל: _____ תום 24 חודשים: _____

(2) ילד: כן/לא מס' ילדים (כולל ממתנינים): _____
שם: _____ ת"ז: _____ ת. לידה: _____ מין: ז/נ
תאריך יציאה לחו"ל: _____ תום 24 חודשים: _____

שם: _____ ת"ז: _____ ת. לידה: _____ מין: ז/נ
תאריך יציאה לחו"ל: _____ תום 24 חודשים: _____
סיכום המקרה: _____

יש לבדוק במערכת ילד לברור ההחלטה שם ולבקש מסמכים בהתאם
החלטה: _____

תאריך _____ שם פקיד/ת תביעות: _____

לתשומת הלב:
תוקף תחולת סעיף 324 (ב) הנו מ – 1/1/03.
תלויים אשר יצאו את הארץ לפני ה – 1/1/03 מניין 24 חודשים יתחיל רק מ – 1/1/03.
תשלום לנכה שוהה בחו"ל מעבר ל – 3 חודשים מאפשר המשך תשלום לתלויים הנמצאים עימו מעבר
ל – 24 חודשים.